

**Fundusze
Europejskie**
Program Regionalny

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Załącznik do Uchwały Nr 237 / 4765 / 16
Zarządu Województwa Podkarpackiego
w Rzeszowie
z dnia 17 listopada 2016r.

Sprawozdanie

**z przebiegu i wyników konsultacji społecznych aktualizacji
„Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na
lata 2014-2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3)”**

Wprowadzenie

Podstawowym celem niniejszego Sprawozdania jest przedstawienie przebiegu oraz podsumowanie konsultacji społecznych projektu aktualizacji *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3)* przyjętego uchwałą nr 213/4264/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 13 września 2016 r.

Przedstawiony projekt (dalej zwany również projektem Strategii RIS3) został przygotowany z uwzględnieniem wniosków otwartej dyskusji publicznej. Strategia RIS3 Województwa Podkarpackiego została opracowana w procesie charakteryzującym się szerokim udziałem interesariuszy z sektorów publicznego, naukowo-badawczego i prywatnego, jak również organizacji społecznych, którym przewodził Zarząd Województwa Podkarpackiego. Proces ten został właściwie opisany w dokumencie.

Ustawowe konsultacje społeczne projektu Strategii RIS3 rozpoczęły się 28 września 2016 roku, a zakończyły 1 listopada 2016 r.

Sprawozdanie stanowi całościowe ujęcie zebranych w trakcie konsultacji społecznych uwag, wniosków oraz postulatów.

Opracowany dokument stanowi strategię rozwoju w rozumieniu art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Zgodnie z wymogami ww. ustawy, opracowanie projektu strategii rozwoju wymaga przeprowadzenia konsultacji społecznych.

Obowiązek ten dotyczy również *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3)*

Przebieg konsultacji społecznych

Zgodnie z art. 6 ust. 2a w związku z art. 9 ust.3 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, do publicznej wiadomości została podana informacja o możliwości składania uwag do projektu dokumentu.

Zgodnie z art. 6 ust. 2a ww. ustawy, w przypadku projektu strategii rozwoju o charakterze regionalnym podmiot ogłasza informację o konsultacjach w dzienniku o zasięgu krajowym lub regionalnym oraz na swojej stronie internetowej.

Przez cały okres przeprowadzonych konsultacji, projekt aktualizacji *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3)* dostępny był na stronie internetowej www.bip.podkarpackie.pl

Ponadto informacja o konsultacjach społecznych *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3)* została zamieszczona w dzienniku o zasięgu regionalnym w dniu 27 września 2016 r. w „Super Nowościach”.

Zgodnie z ww. ogłoszeniem propozycje można było wnieść za pomocą formularza zgłaszania opinii w formie:

1. elektronicznej na adres poczty e-mail: drr@podkarpackie.pl z dopiskiem „Konsultacje społeczne RIS3”,
2. ustnej do protokołu w Oddziale wspierania innowacyjności i inteligentnego rozwoju regionu Departamentu Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie, przy Al. Łukasza Ciepelińskiego 4, pok. 346, w godzinach 7.30 – 15.30,

3. pisemnej na adres: Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie, Departament Rozwoju Regionalnego, al. Łukasza Cieplińskiego 4, 35-010 Rzeszów, z dopiskiem „Konsultacje społeczne RIS3”.

W dniu 14 października 2016 r. w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego odbyło się również spotkanie konsultacyjne pt. *Konsultacje społeczne projektu aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3)*. Na to spotkanie zostało zaproszonych drogą elektroniczną ok. 140 przedstawicieli przedsiębiorców, nauki, instytucji otoczenia biznesu oraz jednostek samorządu terytorialnego oraz członków Podkarpackiej Rady Innowacyjności. W spotkaniu uczestniczyło 42 osoby.

Konsultacje społeczne trwały od 28 września 2016 r do 1 listopada 2016 r. Termin upłynął 2 listopada 2016 r.

Wykaz zgłoszonych uwag.

W trakcie konsultacji społecznych projektu Strategii zgłoszono 9 uwag.

6 uwag zostało uwzględnionych

2 uwagi znalazły już wcześniej odzwierciedlenie w tekście dokumentu

1 uwaga dotyczyła innego dokumentu, jednak zostanie uwzględniona w Planie Działania dla inteligentnej specjalizacji – motoryzacja.

Poniżej znajduje się wykaz zgłoszonych uwag i wniosków.

Lp	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi, wniosku	Uzasadnienie Zmiany	Uwzględniono/ Nie uwzględniono	Uzasadnienie decyzji
1.	dr inż. Roman A. Tabisz, Laboratorium Badań i Kalibracji „LABBIKAL” Zakład Metrologii i Systemów Diagnostycznych Wydział Elektrotechniki i Informatyki Politechnika Rzeszowska	Wprowadzenie do projektu aktualizacji RIS – obszaru eksperymentowania (zdefiniowanego na str. 33 projektu) – pod nazwą ELEKTRONIKA-AUTOMATYKA-ROBOTYKA. Obszar ten odpowiednio wsparty w okresie 2014-2017 mógłby stać się w następnym okresie – inteligentną specjalizacją wspomagającą specjalizacje wiodące, podobnie jak w obecnym projekcie specjalizacja wspomagająca – Informacja i telekomunikacja.	Uzasadnienie: w rozwiniętych krajach wyraźnie zarysowuje się tendencja intensyfikacji działań na rzecz tworzenia przemysłu 4 generacji. Przemysł ten charakteryzuje się wysokim stopniem automatyzacji i robotyzacji linii produkcyjnych. Ten rodzaj strategicznej innowacji wprowadzanej w różnych dziedzinach produkcji ma przynieść niekwestionowaną konkurencyjność przedsiębiorstw. Wprowadzenie już teraz do programu zadań RIS działań w tym zakresie pozwoli w kolejnym okresie powstałym MiSP na wdrażanie zautomatyzowanych procesów produkcyjnych. Będzie to w przyszłości warunek eksportowania innowacyjnych wyrobów na rynki zagraniczne po konkurencyjnych cenach. Potencjał w dziedzinie elektroniki, automatyki i robotyki mamy na Podkarpaciu wystarczający do wypracowania tej wspomagającej inteligentnej specjalizacji. Wydział Elektrotechniki i Informatyki Politechniki Rzeszowskiej prowadzi dwa kierunki studiów: Elektronika i Telekomunikacja oraz Automatyka i	Nie uwzględniono	Strategia RIS3, z zasady, to dokument otwarty, podlegający zmianom. Określa już obecnie obszary, sektory, czy technologie, które mogą, po spełnieniu określonych warunków, stać się kolejnymi inteligentnymi specjalizacjami Elektronika, automatyka, robotyka oczywiście to obszary aktywności naukowej i gospodarczej, których innowacyjny rozwój może mieć wpływ na całość regionalnej gospodarki, w tym już istniejących specjalizacji. Wniosek uwzględniono, umieszczając zapis w dokumencie na str. 33 o treści: „W województwie podkarpackim istnieją takie obszary eksperymentowania/sektory wysokiej szansy, które po spełnieniu wymaganych warunków mogą stać się w przyszłości kolejnymi inteligentnymi specjalizacjami regionu. Są to m.in. sektor chemiczny, mineralny, czy hutniczo-metalurgiczny. Obszarami takimi są również elektronika, automatyka i robotyka. ”

			<p>Robotyka. Już w obecnej sytuacji możliwe jest każdego roku, dyplomowanie na tych kierunkach ok. 100 absolwentów studiów inżynierskich oraz ok. 50 absolwentów studiów magisterskich.</p> <p>Na Podkarpaciu działają firmy posiadające najnowocześniejsze linie produkcyjne umożliwiające masową produkcję nowoczesnych modułów elektronicznych zawierających układy mikroprocesorowe (BURY Mielec, EAE Elektronik Sanok). Ponadto firma R&G z Mielca posiada wiedzę i technologię wytwarzania nowoczesnych systemów informacyjnych dla transportu miejskiego.</p> <p>Na Podkarpaciu działają mniejsze firmy zajmujące się projektowaniem i wdrażaniem modułów elektronicznych oraz systemów automatycznego sterowania procesami.</p> <p>Wszystkie wymienione firmy nie posiadają wystarczających w obecnej sytuacji potencjałów badawczo-rozwojowych.</p> <p>Młodzież z Podkarpacia uzdolniona jest w tej dziedzinie, o czym świadczy zajęcie I miejsca w zawodach łazików marsjańskich w USA przez zespół studentów z Politechniki Rzeszowskiej. Można więc powiedzieć że na Podkarpaciu dysponujemy wystarczającym potencjałem do tego aby rozwijać dziedzinę Elektroniki-Automatyki-Robotyki która jest niezwykle innowacyjna i na dodatek jest czystym przemysłem. Rozwój na Podkarpaciu tej</p>		
--	--	--	---	--	--

			dziedziny idealnie komponuje się z koncepcją „zielonego” rozwoju Podkarpacia w ramach inteligentnej specjalizacji „Jakość życia”. Rozwijanie umiejętności projektowania i wytwarzania modułów elektronicznych, programowania mikroprocesorów oraz tworzenia robotów przemysłowych wykorzystujących reguły sztucznej inteligencji to jeden z istotnych czynników decydujących o możliwości wytwarzania innowacyjnych wyrobów przy niskich kosztach wytwarzania.			
2.	dr inż. Roman A. Tabisz , Laboratorium Badań i Kalibracji „LABBIKAL” Zakład Metrologii i Systemów Diagnostycznych Wydział Elektrotechniki i Informatyki Politechnika Rzeszowska	Wprowadzenie do programu działań wdrażających Regionalną Strategię Innowacji 2014-2020 projektu którego celem byłoby utworzenie Podkarpackiego Centrum Homologacji i Certyfikacji składającego się z kilku dobrze dobranych i utworzonych Akredytowanych Laboratoriów Badawczych i Wzorcujących oraz Informatycznego Centrum wspomagającego MiSP w zakresie dostępu do informacji o możliwości	Na Podkarpaciu działa bardzo mało akredytowanych laboratoriów badawczych i wzorcujących (prawdopodobnie najmniej w Polsce). W rozwiniętych krajach i regionach laboratoria tego rodzaju stanowią podstawę systemów oceny zgodności wyrobów oraz rzeczywistej regulacji rynku. Duże firmy zagranicznych inwestorów działające na Podkarpaciu korzystają z laboratoriów własnych lub z laboratoriów ulokowanych za granicą. Dla MiSP brak możliwości homologacji i certyfikacji nowo opracowanych wyrobów na własnym terenie staje się często barierą nie do pokonania. Nawet jeżeli uda się im uzyskać certyfikat zgodności wyrobu na terenie Polski, to należności za tego rodzaju usługi wypływają poza region. Utworzenie w/w Centrum w ramach RSI na lata 2014-2020 byłoby działaniem	Wniosek nie dotyczy dokumentu podlegającego procesowi konsultacji. Jednak zostanie on uwzględniony przy tworzeniu planu działania dla inteligentnej specjalizacji - motoryzacja	Po uchwaleniu zaktualizowanej Strategii RIS3 województwa podkarpackiego, zostanie przygotowany i przedstawiony do akceptacji Zarządu Województwa Plan Działania dla inteligentnej specjalizacji – motoryzacja. Jednym z istotnych elementów wszystkich planów działań są zestawienia projektów, przedsięwzięć rekomendowanych do realizacji. W związku z tym projekt przedsięwzięcia pn. Podkarpackie Centrum Homologacji i Certyfikacji zostanie wpisany do ww. Planu Działania.	

		<p>certyfikowania innowacyjnych oraz dokładności stosowanego wyposażenia pomiarowego. Centrum to miałoby za zadanie wspomaganie MiSP działających we wszystkich trzech wybranych inteligentnych specjalizacjach wiodących: Lotnictwo i kosmonautyka, Jakość życia i Motoryzacja.</p>	<p>uwzględniającym wymagania nowej ustawy sejmowej „O systemach oceny zgodności i nadzoru rynku z dnia 13 kwietnia 2016”. Dodatkowo utworzenie w/w Centrum wychodziłoby naprzeciw potrzebom regionu które wynikną z przygotowywanej przez Ministerstwo Rozwoju „zmiany ustawy „Prawo o miarach oraz niektórych ustaw”. Przygotowywane regulacje prawne są pierwszym etapem reformy Głównego Urzędu Miar w którym zostaną zlikwidowane Obwodowe Urzędy Miar (na Podkarpaciu jest ich 4 : Przemyśl, Tarnobrzeg, Rzeszów, Jasło i podlegają one Okręgowemu Urzędowi Miar w Krakowie). Po wprowadzeniu wymienionej regulacji prawnej urzędy te staną się delegaturami Okręgowego Urzędu Miar w Krakowie. Utworzone Podkarpackie Centrum Homologacji i Certyfikacji mogłoby stać się profesjonalną bazą zdolną do pokierowania pracami mającymi na celu utworzenie w przyszłości Okręgowego Urzędu w Rzeszowie. Taki Podkarpacki Okręgowy Urząd Miar będzie bardzo potrzebny w celu zapewnienia spójności miar we wszystkich dziedzinach, realizacji zadań wnioskujących z ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku oraz realizacji zadań wynikających z dyrektywy MID-4 Unii Europejskiej określającej warunki stosowania 10 podstawowych rodzajów</p>	
--	--	--	---	--

			przypadów pomiarowych służących do powszechnych rozliczeń w dziedzinie dystrybucji energii elektrycznej, gazu, wody, paliwa itd.... Dyrektywa ta została wydana w celu zapewnienia sprawiedliwej i przejrzystej wymiany handlowej która jest jednym z ważnych czynników zapewniającym jakość życia.			
3.	Janusz Soboń Prezes KIRCHHOFF Polska Sp. z o.o	Wątpliwość danych o sprzedaży motoryzacji.	dotycząca wielkości sektora	Przedstawiciele klastra mają sprzedaż ok 4 mld zł a jest jeszcze kilka większych podmiotów więc potencjał sprzedaży branży motoryzacyjnej jest w ocenie wnioskodawcy niedoszacowany.	Uwaga odnosi się do dokumentu pn. <i>Analiza sektora motoryzacji w województwie podkarpackim z wykorzystaniem metody zasady „przedsiębiorczego odkrywania” na potrzeby aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3)</i>	Po przyjęciu przez Sejmik aktualizacji Strategii RIS3 zawierającej definicję inteligentnej specjalizacji – motoryzacja, zostanie stworzony Plan Działania dla IS motoryzacja, tam też zostaną sprecyzowane i uaktualnione dane statystyczne dotyczące branży między innymi na potrzeby systemu monitoringu Strategii RIS3.
4.	Janusz Soboń Prezes KIRCHHOFF Polska Sp. z o.o	Dane zawarte w projekcie są nieaktualne (stare) powoływane są z 2010, 2012, 2013 r.		Motoryzacja to jest taka branża, która charakteryzuje się niesamowitą dynamiką. Jesteśmy liderem jeśli chodzi o innowacje głównie innowacje procesowe, ale również	Uwzględniono	W rozdziale „2. Popytowo-podażowe uwarunkowania rozwoju potencjału innowacyjnego województwa podkarpackiego - analiza regionalnego kontekstu i potencjału

			produktowe. Czy istnieje możliwość skorygowania. Czy można to poprawić?		innowacji" (str. 28) dokonano aktualizacji danych statystycznych. Ponadto, po przyjęciu przez Sejmik aktualizacji Strategii RIS3 zawierającej definicję inteligentnej specjalizacji – motoryzacja, zostanie stworzony Plan Działania dla IS motoryzacja, tam też zostaną sprecyzowane i uaktualnione dane statystyczne dotyczące branży między innymi na potrzeby systemu monitoringu Strategii RIS3.
5.	Dyrektor Andrzej Rybka - Stowarzyszenie Grupy Przedsiębiorców Przemysłu Lotniczego "Dolina Lotnicza"	Konieczne jest włączenie małych i średnich przedsiębiorców w łańcuchy dostaw jako poddostawców.	Dostawcy lotniczy mogą rozszerzyć działalność o sektor motoryzacyjny. Jak również dostawcy motoryzacyjni mogą rozszerzyć działalność o sektor lotniczy.	Uwzględniono	W strategii RIS3 w opisie dotyczącym inteligentnej specjalizacji motoryzacja uwzględniono poddostawców jako producentów elementów niezbędnych do produkcji finalnych wyrobów. Dodatkowe szczegóły zostaną uwzględnione w planie działania inteligentnej specjalizacji – motoryzacja.
6.	Dyrektor Andrzej Rybka - Stowarzyszenie Grupy Przedsiębiorców Przemysłu Lotniczego "Dolina Lotnicza"	Warto podjąć działania, które dostosowały by programy nauczania na rzecz motoryzacji oraz całej otoczki, która przyciąga inwestorów. Jakość życia.	Inwestorzy często patrzą na jakość życia jako ważny wskaźnik decydujący przy wyborze lokalizacji inwestycji.	Uwaga zawiera się w istniejących zapisach dokumentu	Strategia rekomenduje wpieranie Instrumentów wspierających o horyzontalnym i funkcjonalnym znaczeniu dla rozwoju inteligentnych specjalizacji, w tym: Edukacji, nauki , infrastruktury badawczej, szkolnictwa wyższego, innowacyjnego i badawczego potencjału uczelni. Strona 44, rozdział 3. Inteligentne specjalizacje województwa podkarpackiego – wybór ograniczonej liczby priorytetów rozwoju regionalnego, w Tabeli nr 1 Model Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, kreowanej zgodnie z koncepcją inteligentnej specjalizacji- RIS3

				Wybór inteligentnej specjalizacji wiodącej – jakoś życia jest najlepszym dowodem na konsekwentne starania Samorządu Województwa Podkarpackiego zmierzające do podniesienia atrakcyjności regionu, co bezpośrednio przyczyni się do przyciągania coraz większej liczby inwestorów.
7.	Artur Chmaj - Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania	Czy jest możliwość, żeby wskazać w dokumencie, iż region jest przyjazny startup-owcom		Uwzględniono
				Zmiana na stronie 44 w rozdziale 3. Inteligentne specjalizacje województwa podkarpackiego – wybór ograniczonej liczby priorytetów rozwoju regionalnego, w Tabeli nr 2 Model Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, kreowanej zgodnie z koncepcją inteligentnej specjalizacji- RIS3. Do katalogu Instrumentów wspierających o horyzontalnym i funkcjonalnym znaczeniu dla rozwoju inteligentnych specjalizacji dołączono start-upy.
8.	Zygmunt Nowak - Nowak Innovation Krosno	Należy podjąć działania aby innowacyjne produkty z podkarpacka oferować na świecie.		Uwaga zawiera się w istniejących zapisach dokumentu
				Oczywistym wnioskiem z dotychczasowych zapisów strategii RIS3 jest takie wsparcie innowacji, aby uzyskane produkty były konkurencyjne w skali globalnej. Na stronie 44 w rozdziale 3. Inteligentne specjalizacje województwa podkarpackiego – wybór ograniczonej liczby priorytetów rozwoju regionalnego, w Tabeli nr 3 Model Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, kreowanej zgodnie z koncepcją inteligentnej specjalizacji- RIS3 w katalogu Instrumentów wspierających

				o horyzontalnym i funkcjonalnym znaczeniu dla rozwoju inteligentnych specjalizacji zostały zapisane następujące instrumenty: Internacjonalizacja , współpraca regionalna i międzyregionalna.
9.	Danuta Olszewska - Departament Wspierania Przedsiębiorczości i UMWP	Istnieją wątpliwości co do włączenia usług B2B. Z punktu przepisów europejskich, dopuszczenie tego obszaru części ze względu na potencjalnego usługobiorcę pewnie nie będzie możliwe, nie będzie akceptowalne. Propozycja skupienia się na produkcji.	Jeżeli ustalimy, że część usług B2B dopuszczamy do owych przywilejów, to można sobie wyobrazić że przyjdzie 15 „szrotowców” i będzie mi udawało że też są branżą motoryzacyjną i oni też chcą te przywileje. Do rozważenia kwestia czy usługodawcy, tak jak handlowcy, nie powinni być jednak wykluczeni.	Uwzględniono Na str. 39 w rozdziale Inteligentne specjalizacje województwa podkarpackiego – wybór ograniczonej liczby priorytetów rozwoju regionalnego umieszczono definicję IS motoryzacja: „Na potrzeby RIS3 przyjmuje się następującą definicję inteligentnej specjalizacji wiodącej - motoryzacja. Jest to szeroko rozumiana działalność w zakresie produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep oraz taboru szynowego, a także wytwarzania elementów wykorzystywanych w produkcji wyżej wymienionych wyrobów finalnych, jak również działalność jednostek naukowych w zakresie realizacji prac badawczo-rozwojowych, których wyniki będą wdrażane w przedsiębiorstwach prowadzących działalność w zdefiniowanym obszarze.”

 Bogdan Romanuk